

**RECOMANACIÓ DEL SINDIC MUNICIPAL DE GREUGES AL GOVERN
MUNICIPAL DE PALAMÓS RELATIVA ALS REBUTS DE L'AIGUA.**

ANTECEDENTS DE FET

Qui és CAPPESA?

CAPPESA (Companyia Aigües Potables de Palamós S.A) va ser constituïda el 19 de desembre de 1907 a l'empara de la concessió que atorgà la Direcció General d'Obres Públiques, en representació de S.M. el rei, mitjançant Reial Ordre de 24 de juny de 1907, al Sr. Zoilo Costart *"para alumbrar las aguas subterráneas de la riera Aubi y elevarlas y conducir las a la población de Palamós de conformidad con el proyecto que tiene presentado"*; així com del Reglament pel règim i distribució de les aigües a l'interior de la Vila de Palamós, aprovat en sessió plenària el 27 de març de 1907.

Aquesta concessió tenia una durada de 99 anys, és a dir, acabava el 24 de juny de 2006. Davant d'aquesta situació, l'Ajuntament, en lloc de procedir a una nova concessió, va optar per reconvertir la situació del concessionari extingint anticipadament el títol concessional i substituint-lo per una altra modalitat de gestió, de manera que el concessionari participés, com a soci privat, en una empresa mixta.

En aquesta línia es va subscriure el CONVENI DE TRANSFORMACIÓ DE LA COMPAÑIA DE AGUAS POTABLES DE PALAMÓS, S.A. EN UNA SOCIETAT MERCANTIL D'ECONOMIA MIXTA PER LA GESTIÓ DEL SERVEI MUNICIPAL D'ABASTAMENT DOMICILIARI D'AIGUA POTABLE DE PALAMÓS, per un termini de 50 anys. En la nova societat l'Ajuntament hi participarà, en el futur, amb un 24,98%

i gaudirà del dret d'anomenar tants consellers com la seva participació li atribueixi, i el dret a designar el president/ta del consell d'administració.

De la signatura del present conveni, l'Ajuntament en traurà els següents beneficis econòmics:

- Un cànon anual de 360.607,26€ incrementat amb el corresponent IPC (no es va considerar l'increment de comptadors).
- El pagament addicional per un sol cop de 2.103.000€.
- Pel que fa als consums municipals, l'Ajuntament abonarà l'aigua consumida quan excedeixi del 4% sobre la facturació anual dels abonats del servei.

En el conveni, concretament en la clàusula 19, l'Ajuntament es compromet a aprovar aquelles tarifes del servei que en cada moment garanteixin l'equilibri econòmic del mateix i, en aquesta mateixa clàusula, acorden l'increment anyal del 7,5% durant els següents 4 anys per arribar a l'increment total del 29% necessari per aconseguir l'equilibri econòmic. Aquest increment va ser modulats mitjançant un acord de Ple el 14 d'octubre de 2003.

EL FET

El 18 de febrer de 2005 un resident, en règim de segon habitatge, presentava mitjançant un correu electrònic, una queixa a aquest Síndic perquè la Companyia d'Aigües de Palamós (CAPPESA) li cobrava uns mínims molt superiors al consum real. Posteriorment, l'1 d'agost, una altra veïna s'adreçava al Síndic amb una queixa similar.

Per intentar donar resposta a aquestes queixes, el Síndic, adreçava el passat 2 de juny de 2005, les següents preguntes a la senyora Teresa Ferrés Àvila, Alcaldessa de Palamós i presidenta de CAPPSA:

- *Té la Companyia que vostè presideix un estudi de quin és el consum normal d'una família formada per dues persones?*
- *Quin és el nombre de comptadors, especificats segons el seu diàmetre?*
- *D'aquest total, quants ha consumit per sota dels mínims?*
- *Per què la Companyia d'Aigües de Palamós cobra l'IVA sobre el cànon de consum de 2005 que és un tribut?*
- *Atès que els trams de facturació figuren descrits indirectament en els annexos del conveni per a la transformació de la Companyia d'Aigües de Palamós o bé dels annexos del acord de Ple, quin és l'òrgan que els decideix i quina és la periodicitat de revisió prevista?*

El 4 de març de 2006, havien passat més de nou mesos, la companyia envià la següent resposta que transcrivim literalment:

INFORMACIÓ RELATIVA A LA SOL·LICITUD DEL SINDIC DE GREUGES DE PALAMÓS.

1.- Estudi de CAPSA referent al consum normal per persona

Adjuntem informació del consum per **abonat** i dia de **Palamós** (no de CAPSA, que inclou Mont-ras):

Any	Abonats	M³ registrats totals	Consum abonat litres/dia
2002	9.973	1.336.837	367
2003	10.164	1.459.023	403
2004	10.349	1.444.941	382
2005	10.683	1.411.089	361

2.- Nombre de comptadors

El desgloss del número de comptadors, a data 31 de desembre de 2005 al Servei de Palamós és el següent:

<i>Diàmetre</i>	<i>Nº comptadors</i>
7	9
10	20
13	10.049
15	35
20	559
25	11
30	30
40	31
50	3
65	4
80	1
TOTAL	10.752

S'observa que, com és normal, no coincideixen els abonats amb el nombre de comptadors

3.- Percentatge de comptadors amb consum per sota del mínim

A continuació adjuntem un quadre on s'indica el número d'**abonats** que no superen el consum mínim d'aigua per trimestre (36 m³).

<i>Període</i>	<i>Abonats totals</i>	<i>Abonats per sota del mínim</i>	
2004/02	10.250	7.642	74,55%
2004/03	10.320	6.874	66,61%
2004/04	10.349	7.993	77,23%
2005/01	10.504	8.323	79,23%
2005/02	10.632	7.850	73,83%
2005/03	10.676	7.578	70,98%
2005/04	10.683	8.616	80,65%

4.- Facturació amb IVA del Cànon de l'Aigua

CAPPSA factura el cànon de l'aigua en nom de l'ACA.

L'Agència Catalana de l'Aigua repercuteix IVA ja que es tracta d'una empresa pública i aquesta, considera la seva activitat com una prestació de serveis.

La Llei de l'IVA, en el seu article 7, punt 8, estableix que estarà subjecte a aquest impost la prestació de serveis que les entitats públiques realitzin en l'exercici de l'activitat de distribució d'aigua. Igualment, l'article 91, en el seu punt 1.4, estableix que a l'operació de lliurament d'aigua apta per l'alimentació humana, s'aplicarà un tipus impositiu del 7%.

A banda de les dades esmentades, i per completar la visió global de la situació, aquest Síndic s'adreça a CAPPSSA interessant-se per la seva política social, és a dir, de les mesures correctores que afavorissin a les famílies nombroses o les economies més febles dels col·lectius amb risc de marginació social com tercera edat, discapacitats etc. CAPPSSA va respondre que únicament s'aplicava la reducció de famílies nombroses sobre el cànon de la portada d'aigües prevista per l'Agència Catalana de l'Aigua. Aquesta bonificació l'havien rebut 234 comptadors. Però que CAPPSSA, com a tal, no aplicava cap tipus de bonificacions ni per famílies nombroses, ni per cap altre tipus de concepte.

Igualment no hem trobat en CAPSSA cap indicatiu de campanyes publicitàries conscienciant sobre l'estalvi de l'aigua o promocionant aparells com dosificadors i altres que disminueixin realment el consum.

CONSIDERACIONS GENERALS

Abans d'entrar en consideracions específiques respecte al contingut de la resposta, n'hi ha dues prèvies que ara volem constatar:

La primera és que sorprèn el retard amb que CAPPSSA contesta al Síndic Municipal de Greuges però, encara més, sorprèn que aquesta arriba sense cap signatura ni segell que l'autentifiqui. No fem cap comentari sobre el retard ni la manca de forma.

La segona és la sorpresa que produeix veure la diferència dels costos de l'aigua en municipis que comparteixen una comarca o són molt propers. Semblaria que un bé de consum universal i escàs hauria de tenir un tractament igualitari, i no és així, ni en el preu, ni en els criteris que l'articulen. Aquest desequilibri, evidentment, no és responsabilitat municipal i només pot ser tractat i regulat en àmbits polítics que superen el municipi.

Fetes aquestes consideracions prèvies passem a les específiques de la qüestió que tractem.

CONSIDERACIONS ESPECÍFIQUES

1. En llegir la resposta de CAPPESA del dia 4 de març passat, ens queden alguns dubtes dels quals només volem mencionar que en la graella inicial hi mancava una referència als m³ facturats que entenem haurà de ser molt superior als m³ registrats.
2. De la resta de xifres aportades en l'esmentada resposta destaquem la que fa referència al nombre de comptadors que estan per sota del consum facturat i que ara volem reproduir novament.

Període	Abonats totals	Abonats per sota del mínim	
2004/02	10.250	7.642	74,55%
2004/03	10.320	6.874	66,61%
2004/04	10.349	7.993	77,23%
2005/01	10.504	8.323	79,23%
2005/02	10.632	7.850	73,83%
2005/03	10.676	7.578	70,98%
2005/04	10.683	8.616	80,65%

La defensa dels diners del contribuent difícilment pot entendre, i menys defensar, que més del 80% dels abonats paguin el que no consumeixen i que una companyia de serveis tan precisa a l'hora de comptabilitzar les seves despeses sigui tan laxa quan calcula els ingressos que li venen dels usuaris.

3. Aquesta manera de confeccionar els rebuts de l'aigua, a més, no contribueix en absolut a l'augment de la consciència de l'estalvi, perquè evidentment la gent que sap que el seu consum està per sota del que els cobren de mínim, no tindrà cap interès en estalviar el que li cobraran amb escreix.
4. Al llarg de nombroses converses mantingudes amb diferents persones s'ha sentit la reflexió que les queixes vingudes de segones residències haurien de tenir una consideració específica, atès que el fet de ser segones residències les situaria dins d'un àmbit de *riquesa suplementària* que podria matisar qualsevol reclamació; és a dir, venien a dir col·loquialment: "*no és obligatori posseir una segona residència i, per tant, qui la tingui que pagui i que calli*".

Si aprofundim una mica aquesta reflexió podríem interpretar que la companyia d'aigües actuaria, en aquest cas, com un braç més de l'anomenada *justícia distributiva* que busca la redistribució de les riqueses entre el ciutadans forçant la solidaritat dels més rics a favor dels més febles. Aquesta possible interpretació sembla desmesurada i errònia. En primer lloc, perquè la redistribució de les riqueses no és competència de cap companyia de serveis i, en segon lloc, perquè les segones residències obliguen el municipi, que les preveu urbanísticament, a tenir una infraestructura superior i a garantir igualitàriament els serveis. A més d'aquestes dues consideracions n'hi ha d'altres com que les segones residències paguen impostos i serveis tots els mesos de l'any per gaudir-los només uns dies, provoquen un moviment de diners amb l'adquisició de l'habitatge i generen una

sèrie de despeses que beneficien directament al municipi que, recordem, si té segones residències és perquè les ha previst en el seu POUM.

Però és que situar el perjudici únicament en les segones residències és incomplet: aquesta manera de confeccionar el rebut perjudica a totes les famílies de Palamós integrades per un o dos membres i que possiblement tenen un consum per sota dels mínims establerts. Nogensmenys, perjudica a tota el sector comercial, petits comerços principalment, on encara és més evident el baix consum d'aigua i que, a més, es veu penalitzat perquè se'ls atribueix la condició de consum industrial fent-los pagar més car cada m³ que no consumeixen.

5. Una altra reflexió neix arran del comentari que aquest Síndic ha sentit per part de diferents responsables tant municipals com de la Companyia d'Aigües: *la nostra manera de confeccionar el rebut pretén ajudar a les classes menys afavorides, si apliquem altres criteris en sortiran perjudicades*. Cal respondre, en primer lloc, que això podria discutir-se, que ens sorprèn tanta sensibilitat social en una companyia mercantil i que aquest és un criteri polític sense massa arguments rigorosos. Enfront d'aquest criteri hi ha el de la claredat: el que prioritza el detall de la comptabilització de les despeses i vehicula la seva sensibilitat social mitjançant una agosarada política de bonificacions o subvencions pactades amb l'administració local.
6. Enfront de l'actual forma del rebut de l'aigua, hi ha la que apliquen altres municipis que estableixen una quota de servei fixa, periòdica, proporcional al diàmetre del comptador o pel tipus d'ús, que cobreix les despeses fixes de la companyia. La facturació del consum queda cenyida escrupolosament al consum real. Aquest consum real ve pautat en trams que gravarien un consum excessiu.

7. En línia similar actua també l'Agència Catalana de l'Aigua, quan modula els trams de facturació del *Cànon de l'Aigua* segons el nombre de residents en cada domicili i contempla un seguit de bonificacions en contraprestació.
8. En el conveni entre CAPPESA i l'Ajuntament hi ha, recordem, el compromís per part de CAPPESA d'aportar anyalment un cànon anual de 360.607,26€ incrementat amb el corresponent IPC. Podríem considerar que en realitat estem davant d'un nou impost encobert sobre l'aigua, atès que surt del compte d'explotació de CAPPESA que es nodreix amb els diners dels abonats palamosins. En conseqüència, podríem preguntar-nos quin tractament pressupostari tenen aquests diners.
9. En un altre ordre de coses, trobem a faltar una política de divulgació, per part de CAPPESA, dels mitjans tècnics -tipus dosificadors-, així com una política acurada que canalitzi de manera fefaent i palpable la seva autoproclamada *sensibilitat social*, donant a conèixer les bonificacions previstes i ampliant-les voluntàriament als sectors més febles o desfavorits de la comunitat.
10. Cal tenir present que CAPPESA té garantit sempre l'equilibri econòmic del servei, perquè l'Ajuntament s'ha compromès a assumir les despeses que pugui presentar avalades pels estudis tècnics de la pròpia companyia. Per tant, no cal patir per les possibles pèrdues de CAPPESA, ja que per definició i en base a l'articulat de les clàusules del conveni, mai podrà tenir pèrdues. Per aquesta raó pensem que no hi ha cap motiu per negar o refusar la claredat en els rebuts. La mateixa claredat i minuciositat que hi ha en els seus balanços a l'hora de presentar els comptes de despeses que sempre acabaran equilibrant-se mitjançant els rebuts, aquests no tan diàfans, dels abonats.

Per totes aquestes consideracions aquest Síndic emet les següents recomanacions al Govern Municipal.

RECOMANACIONS DEL SÍNDIC MUNICIPAL DE GRUGES

AL GOVERN MUNICIPAL DE PALAMÓS

Primera.- Que l'Ajuntament de Palamós i CAPPESA, estudiïn la possibilitat de reestructurar i redefinir, si s'escau, els rebuts de l'aigua per a convertir-los en binòmics, és a dir, perquè es diferenciï clarament l'anomenada **quota de servei** i el **consum real**.

Segona.- Que es comptabilitzi el consum real seguint la línia de la Generalitat de Catalunya amb l'anomenat *Canon de l'Aigua*, que contempla el nombre de residents en les primeres residències i preveu bonificacions socials.

Tercera.- Que l'Ajuntament de Palamós i CAPPESA promoguin una campanya de divulgació a tots els mitjans amb un missatge únic i molt clar: **l'estalvi d'aigua**.

Quarta.- Que l'Ajuntament de Palamós i CAPPESA promoguin una política de **bonificacions** i **subvencions** al consum per als sectors més febles de la comunitat.

Palamós, 11 d'agost de 2006

Jordi Sistach i Roura

Síndic Municipal de Greuges de Palamós